

quod intelligimus in gentibus: et semite tue in aquis multis: quod intelligimus in populis multis: adiuravit: Et vestigia tua non agnoscent: Et querebamini a quibus non agnoscerent: et sicut icat continuo: Beduxisti sicut oves plebem tuam in manu Moysi et Aaron: id est iacob ista plebe tua que deducta est in manu Moysi et Aaron: vestigia tua si cognoscet. Quare positum est: nisi increpandi: et exprobandi causa in mari est via tua: Et in mari est via tua: nisi quod exclusa est a fra tua: Expulerunt christum noluerunt esse suum salvatorem egri: ille autem cepit esse in gentibus et in omnibus gentibus in multis populis: saluifacere sunt etiam relique populi illi: remansit foris ingrata multitudo: et claudicans Jacob senioris latitudo. Latitudo enim senioris intelligitur via in multitudine generis: et facta est in maiore parte israelitarum turba quaedam vana et insipientis: que non agnosceret vestigia christi in aquis. Beduxisti sicut oves plebem tuam: et non te cognoverunt. Tanta cura illis bona fecisti: mare divisisti: inter aquas per arida traiecisti: persequentibus inimicos fluctibus operuisti: in deserto egentibus manna pluisti: deducens eos in manu Moysi et Aaron: et expulerunt te a se: ut in mari esset via tua: et vestigia tua non agnoscerent.

Explicit Tractatus de ps. LXXVI.

Incipit Tractatus de ps. LXXVII.

Psalmus iste ea continet que in veteri populo acta narrant: recentior autem et posterior populus admonet: ut caveat ne sit ingratus beneficiis dei: eiusque in se provocet iracundiam: cuius obedienter et fideliter debent suscipere gratiam. Ne fiant inquit sicut patres eorum generatio prava et amaricans: generatio que non direxit cor suum: et non est creditus cum deo spiritus eius. Hec est igitur psalmi huius intentio: hec utilitas: hic vberum fructus. Sed cum omnia videantur prospicua et apta dici atque narrari: premitur monent atque intentos facit titulus eius: Hec enim frustra inscribitur. Intellectus asaph: nisi quod fortasse non quod superficies sonat: sed interius aliquid intelligere querunt ista lectorum: Deinde narraturus et commemoraturus hec omnia que videntur: auditore quam expositore potius indigere: Aperiam inquit pabulis os meum: eloquar propositiones ab initio. Quis non hic de somno excites: Quis audivit velut manifestas legendo percurrere pabulas et propositiones: que nominibus suis indicant aliquid perscrutari oportere: Parabola quippe alicuius rei similitudinem pre se gerit: quod

licet sit vocabulum grecum: iam tamen pro latino usurpat. Et notum est quod in pabulis que dicunt rerum similitudines reb' de quibus agit copant. Propositiones autem que grece appellantur problemata questiones sunt: habentes aliquid quod disputatione soluendum sit. Quis ergo pabulas et propositiones transitorie legat: Quis non his auditis vigilantiam mentis intendat: ut ad earum fructum intelligendo perveniat.

Expositio psalmi.

Attendite: inquit: populus meus Eliazaj
legem meam. popule Quem hic credamus loqui nisi deum: Ipse enim legem dedit populo suo: quem liberatum ex egypto congregavit: que congregatio prope synagoga nuncupatur: quod interpretatur asaph. Utrum ergo ita dictum est: intellectus asaph: quod ipse asaph intellexerit: an figurate intelligendum: quod eadem synagoga: hoc est idem populus intellexerit: cui dicit: Attendite populus meus legem meam. Quid est ergo quod eundem populum per prophetam increpat dicens: Israel autem me non agnovit: et populus me non intellexit: Sed profecto erant etiam in illo populo qui intelligerent habentes fides: que postea revelata est: non ad legis scriptam: sed ad gratiam spiritus pertinentem. Non enim sine ipsa fide fuerunt qui eius in christo futuram revelationem: providere: et pronunciare potuerunt: cum et illa vetera sacra significativa fuerit futurorum. An soli prophete habebant hanc fidem: et non populus: Immo vero etiam qui prophetas fideliter audiebant: eadem adiuvabant gratia: ut intelligerent quod audiebant. Sed utique sacram regni celorum vel ab asaph in veteri testamento: quod plenitudine temporis revelaret in nouo. Nolo enim vos (ait apostolus) ignorare fratres: quia patres nostri omnes sub nube fuerunt: et omnes mare transierunt: et omnes per Moysen baptizati sunt in nube et in mari: et omnes eundem cibum spirituales manducaverunt: et omnes eundem potum spirituales biberunt. Bibebant enim de spiritali sequente eos petra: petra autem erat christus. Idem itaque in mysterio cibum et potum: illorum qui nunc: hoc significatio eadem non specie: quia idem ipse christus illi petra figuratur: nobis in carne manifestatur. Sed non inquit in omnibus illi beneplacitum est deo. Omnes quidem eundem cibum spirituales manducaverunt: et eundem potum spirituales biberunt: id est spirituale aliquid significantem: hoc non in omnibus illi beneplacitum est deo. Cum dicit: non in omnibus erat: ergo ibi aliquid in quibus beneplacitum est deo: et cum essent omnia communia sacra: non communis erat omnibus gratia que sacramentorum virtus est: sicut et nunciam revelata fide que

tunc reuelabat oib⁹ in nomine patris et filij: et spiritus sancti baptizatis: commune est lauacrum regenerationis: sed ipsa gratia cui⁹ ipsa sunt sacramenta: qua membra corporis christi cum suo capite regenerata sunt: non communis est omnibus. Nam et heretici habent eundem baptismum: et falsi fratres in comunione catholice nominis. Ergo et hic recte dicit: sed non in oibus illis beneplacitum est deo. Neque tunc tamen: neque nunc infructuosa est vox dicentis. Attendite populus meus legem meam. Que locutio nota est in oibus litteris: quod non ait attendite: sed attendite. Ex multis enim populus constat: quibus multis quod sequitur pluraliter dicit. Inclinate aurem vestram in verba oris mei: Quod est attendite: hoc est inclinate aurem vestram. et quod ibi ait: legem meam: hoc ait hec verba oris mei. Ille namque pie attendit legem dei et verba oris eius: cuius aurem inclinat humilitas: non cuius erigit ceruicem superbia. Quod enim infundit concilio humilitatis excipit: eminentia tumoris expellit. Ubi alio loco. Inclina inquit aurem tuam: et excipe verba intellectus. Satis itaque admoniti sumus etiam istum psalmum huius intellectus a sapientibus: quia genituo casu in titulo positum est huius intellectus: non bene intellectus: inclinate aurem suscipe: id est humiliter pietate: nec ipsi a sapientibus dictum est: sed ipsi a sapientibus: quod greco titulo apparere: et in quibusdam latinis codicibus inuenitur. Verba igitur ista intellectus sunt: id est intelligentie sunt: quia data est ipsi a sapientibus: quod non vni homini: sed melius congregationi populi dei: vnde nequaquam nos alienare debemus. Quamuis enim proprie dicat synagoga iudeorum: ecclesia vero christianorum: quia congregatio magis pecorum: conuocatio vero magis hominum intelligi solet: tamen et illam dictam inuenimus ecclesiam: et nobis fortasse potius conuenit dicere: Salua nos domine deus noster: et congrega nos de gentibus: et confiteamur nomini sancto tuo. Neque dedignari nos oportet: imo gratias ineffabiles agere: quod sumus oues manuum eius: quod prouidebat cum diceret: Habeo alias oues que non sunt ex his ouibus: oportet me et ipsas adducere: ut sit vnus grex et vnus pastor: iungendo scilicet fidele populum gentium: fidele populo israelitarum: de quibus prius dixerat: Non sum missus nisi ad oues que pierant domus israel. Nam et congregabuntur ad eum omnes gentes: et sepabit eos sicut pastor oues ab hedis. Sic igitur audiamus quod dictum est: Attendite populus meus legem meam. Inclinate aurem vestram in verba oris mei: Non tamen iudeis: sed potius tantum nobis: vel certe tam

quam etiam nobis ista dicant. Cum enim dixisset apostolus: Sed non in oibus illis beneplacitum est deo: ita ostendens fuisse ibi etiam illos in quibus beneplacitum est deo: continuo subiicit: Prostrati enim sunt in deserto. Deinde adiunxit: Hec autem figure nostre facte sunt: ut non simus concupiscentes mala: sicut et illi concupierunt: neque idola seruientes: sicut quodam eorum: sic scriptum est: Sedit populus manducare et bibere: et surrexerunt ludere. Neque fornicemur: sicut quodam eorum fornicati sunt: et ceciderunt vna die viginti tria milia. Neque temptemur christus: sicut quodam eorum temptauerunt: et a spiritibus pierunt. Neque murmuraueritis sicut quodam eorum murmurauerunt: et pierunt ab exterminatore. Oia autem hec in figura contingebant illis: scripta autem sunt ad correctionem nostram: in quibus fines seculorum obuenerunt. Nobis ergo potius ista cantata sunt: vnde in hoc psalmo inter cetera dictum est: ut cognoscat generatio altera: filij qui nascuntur et exurgunt. Porro si ille interit a spiritibus: et ab exterminatore illa perditio et gladius trucidatio figure fuerunt: sic euidenter dicit apostolus: cum illa oia contigisse manifestum sit: non enim ait: in figura dicebantur: vel in figura scripta sunt: sed in figura inquit contingebat illis: Quanto maiore diligentia pietatis cauende sunt pene: quorum figure ille fuerunt? Proculdubio quippe sicut in bonis rebus melius to amplius boni est in eo quod per figuram significatur: quam in ipsa figura: ita et in malis longe vitiosius peiora sunt que significant figuris: cum tanta mala sint etiam significantes figure. Nam sicut terra illa permissionis quo ille populus ducebat in conuocatione regni celorum: nihil est quo christianus populus ducatur: Ita et pene ille que figure fuerunt: cum tam sint atroces in conuocatione penarum quas significant nihil sunt. Quas autem figuras dixit apostolus: eas dicit iste psalmus quantum existimare possumus parabolas et oppositiones: non habentes in eo fides quod conuenerunt: sed in his rebus ad que rationabili conuocatione deferunt. Attendamus ergo legem dei populus eius: et inclinemus aurem nostram in verba oris eius. **A**piam inquit: in parabolis os meum: eloquar oppositiones ab initio. A quo initio dicat satis apparet in sequentibus. Non enim ex quo factum est celum et terra: vel ex quo creatum est in primo hominis genus humanum: sed ex quo populi congregatio que abducta est ex egypto: ut sensus pertineat ad a sapientibus: quod interpretatur congregatio. Sed vtinam que dicit: Aperiam in parabolos os meum: etiam intellectum nostrum in eis aperire dignetur.

Alia ista loquar

Si enī sicut os suū aperuit in pabolis: ita apiret etiā ipas pabolas: et sicut eloquiū ppositiōes: ita eloqueret et earū expositiōes: nō hic estu arenus. Nūc vō ita obrecta et clausa sunt oīa: vt etiam si ad aliqd ipō adiuuāte vñ salubriter pascamur pueire possumus: in sudore tñ vultus nri edamus panem et penam definitiōis antiq: nō corpis tantū: s; et cordis labore pēdam. Bicat q; et audiam pabolas et ppositiōes. Quāta: inqt: audiuim; et cognouim; ea: et patres nostri narrauerūt nobis. Bñs supius loquebat. Nā cui; alteri; v;ba credenda sunt: Attēdite ppl's me; leges meā: Quid ē qd nūc repente hō loqitur? Jam enī hoīs v;ba sunt: quanta audiuim; et cognouim; ea: et p;res nri narrauerūt nobis. Nimirū deus iā ex hoīs mīsterio locutus: sic ait apl's. An vultis experimentū accipe eius qui in me loqitur christus: ex psona sua pmissi v;ba fieri voluit: ne v;ba eius loquēs hō ptemneret vt hō. Ita enī se habent locutiōes dei q; nobis insinuant p se suz corpis nri: Creaturā subditaz ope inuisibili creator mouet: non ei; suba in aliqd corpale et tpale cōuertitur: aut corpalibus et tpalib; signis: siue ad oculos siue ad aures ptinētibus q̄tū capere hoīes pnt: suaz faciūt innotescere volūtātē. Si enī angel; vti pōt ethere: aere: nube: igne: et alia quilibz natura vel specie corpali: et hō vultu: lingua: manu: calamo: lris: salisue significantib; rebus ad sue mētis indicāda secreta. Postremo cū hō sit: nūcios hoīes mittit: et dic; alij: vade: et vadit: et alij: veni: et venit: et suo suo: fac h; et facit: Quanto maiore et efficaciore ptāte deus: cui dñō vniuersa s;biecta sunt: et ipō angelo et homie vti;: vt qd ei placet annūciat: Quāuis itaq; iā hō dicat: quanta audiuim; et cognouim; ea: p;res nri narrauerūt nobis: tñ tanq; dei v;ba: nō tāq; humanas fabulas audiam;. Prop; hoc enī pmissum ē: Attēdite populus me; legē meā: inclinate aurē vestraz in v;ba oris mei: Apiam in pabol' os meum: eloqr ppositiōes ab initio. Quanta q; audiuim; inqt et cognouim; ea: et p;res nostri narrauerūt nobis. Sic est audiuim; et cognouim;: Quō: Audi filia et vide. Audita enī sunt in veteri testamēto q; cognoscunt i nouo: audita cū pphetarēt: cognita cū implerēt: vbi pmissio reddi;: nō fraudat auditio. Et p;res nri Moyses et pphete narrauerūt nob. Nō sunt abscondita a fi

Alia lra
focultata

līs eorū: in generatiōe altera. Nec est nostra generatio: in q; nobis donata est regeneratio. Annūciantes laudes dñi et potentias eius: et mirabilia ei; q; fecit. Ordo v;borū est: Et p;res nri narrauerūt nobis: annūciātes laudes dñi. Laudat dñs vt amet: Quid enī salubrius amat: Et suscitauit testimoniū in Jacob: et lege posuit in isrl. Hoc est initū de quo supra dictū est. Eloqr ppositiōes ab initio. Initū est q; vet; testamētū: finis nouū. Timor enī pualet i lege: Et initū sapie timor dñi. Finis aut legi; christus ad iusticiā omī credenti: quo donāte diffundit caritas in cordibus nris p spm; sanctum q; datus est nobis: et cōsummata caritas foras mīent timorē: qm; nō sine lege iusticia dei manifestata ē: s; qm; testimonium h; a lege et pphetis: iō suscitauit testimoniu in Jacob: et legē posuit in israel. Nā et illud qd tātū signū et pleno tātis significationib; ope tabernaculū cōstitutū est: tabernaculū testimoniū noiā: in quo erat velamen q; arcam legis: sicut velamē q; faciem ministri legis: q; in illa dispensatione pabole et ppositiōes erant. Ea q;ppe q; p;dicabant et faciebāt velatis significationibus condebant: et nō reuelatis manifestationib; cernebant. Cū aut transierit ad christum: ait apl's: auferet velamē. Quorūq; enī sunt pmissiones dei in illo erāt. Quisq; igitur christo adheret: totū bonū qd etiā in litteris legis nō intelligit h;: quisq; aut ē alienus a christo: nec intelligit nec h;. Suscitauit q; testimoniu in Jacob: et legē posuit in isrl. Ad ore suo repetit. Nam qd ē: suscitauit testimoniu: h; est: legē posuit: et qd ē i Jacob: h; est in isrl. Nā sicut ista duo noiā sunt hoīs vni;: ita lex et vetus testimonium duo sūt noiā rei vni;. Interest aliqd ait q; piaz inf suscitauit et posuit. Ita sane quē admodū interest etiā inf Jacob et isrl: si q; erāt hoīs duo: s; eadē duo noiā diuersis causis vni; hoī sūt imposita. Jacob ppter supplantationē: qm; nascētis tenuit plāraz fratris: Isrl aut ppter visionē dei. Sic aliō est suscitauit: aliud posuit. Nam suscitauit testimoniu q̄tum existimo dictū est: qd illo aliqd suscitātū est. Sine lege enī ait apostolus peccatū mortuum est: ego aut viuebam: aliqñ sine lege. Adueniēte aut mādāto peccatū reuirit. Ecce qd suscitātū est p testimoniu: qd est lex: vt appareat qd latēbat: sic paulo post dicit: S; peccatū vt ap

Alia lra
fnarrates
f virtutes

pareat peccatū p bonū mibi opatus ē mor-
tem. Posuit autē legē: dictum ē tanq̄ iugū
peccatorib⁹: vñ dī: Quia iusto nō ē lex po-
sita. Testimoniū ē igit̄ inq̄tū aliqd̄ pbat:
Lex autē inq̄tū iubet: cū sit vna eadēq̄ res.
Quocirca sicut lapis christus: s̄ credenti-
bus in caput anguli: nō credētib⁹ autē la-
pis offēsiōis ⁊ petra scādali: Ita testimo-
nium legis eis q̄ lege nō legitie vtunt̄: testi-
moniuū est quo puicant̄ puniendi pctōres.
His vō q̄ ea legitie vtunt̄ testimonium est
quo demōstrat̄ ad quē liberādi p̄fugē de-
bent pctōres. In ei⁹ enī grā ē iusticia dei
testimoniū hñs a lege ⁊ p̄phetis q̄ iustifica-
tur ipi⁹: quaz qdā ignorantes ⁊ suā volen-
tes p̄stituere: iusticie dei non sunt s̄iecti.

Quāta inq̄t: mādauit p̄rib⁹ no-
stris nota facere ea filiis suis: vt co-
gnoscat generatio altera. **F**ilij q̄
nascēt̄ ⁊ exurgēt̄: ⁊ narrabūt filiis
suis. **E**t ponāt in deo spem suā:
et nō obliuiscant̄ opa dei: et mādā-
ta ei⁹ exquirāt. **N**e fiat sicut p̄res
eorū generatio praua ⁊ amaricās.

Generatio q̄ cor suū non direxit:
et nō est creditus eus deo spūs ei⁹.
Hec vba indicāt duos quodāmodo p̄pos:
alterū ad vetus: alterū ad nouū testamen-
tum p̄tinētē. Nam qd̄ ait: Quāta manda-
uit p̄rib⁹ n̄ris: nota facere ea suis filiis:
mādāta eos accepisse dixit: nota ea facere
filiis suis: nō tñ eos agnouisse aut fecisse: s̄
ad hoc acceperūt ipi: vt cognoscat genera-
tio altera: q̄ illa nō cognouit. Filij q̄ nascē-
tur ⁊ exurgēt̄. Nam illi q̄ nati sunt: ⁊ nō ex-
urrexerūt: qz nō sursum cor: s̄ in t̄ra pon⁹
habuerūt. Cū christo enī exurgit̄: vñ dictū
est: Si exurrexistis cū christo q̄ sursum sit̄
sapite. Et narrent inq̄t̄ filiis suis: vt ponāt
in deo spem suā. Ita enī nō suā iusticiāz iu-
sti volūt cōstituere: s̄ reuelant ad deū viāz
suā: ⁊ sperāt in eū: vt ip̄e faciat. Et nō obli-
uiscant̄ opa dei magnificādo scz ⁊ tractan-
do opa sua tanq̄ ipi faciāt: cū deus sit qui
opaf̄ in eis: q̄ bona opant̄ ⁊ velle ⁊ opera-
ri p̄ bona volūtate: ⁊ mādāta ei⁹ exq̄rant.
Cū iam ea didicerit: quō exq̄rant: Quan-
ta enī inq̄t̄ mandauit p̄rib⁹ n̄ris: nota face-
re ea filiis suis: vt cognoscat generatio al-
tera. Quid cognoscant: **U**tiq̄ mādāta q̄
mādauit. Quō q̄ adhuc exquirant: nisi qz
ponēdo in deo spem suā: **T**ūc mādāta ei⁹
exq̄rant: vt ab eis illo adiuuātē cōpleant̄.
Ne fiant sicut p̄res eorū generatio praua

⁊ amaricās: generatio q̄ cor suū nō direxit.
Et dicit quare: p̄tinuo subiungēdo: Et nō
ē creditus cū deo spūs eius: id est qz nō ha-
bebat fidē q̄ impetrat qd̄ lex imperat. **Q**uā
enī cum spū dei opante spūs hoīs coopa-
tur: tunc qd̄ deus iussit implet: ⁊ hoc nō fit
nisi credendo in eū q̄ iustificat ipiū. Quaz
fidem nō habuit generatio praua ⁊ amari-
cans. Et ideo de illa dictū est: **N**ō ē credi-
tus cū deo spūs eius. **M**ulto enī s̄ exp̄ssi⁹
dictū est ad significandā grām dei: q̄ non
solū opaf̄ remissionē peccatorū: s̄ etiam co-
opantez sibi facit hoīs spūm: in ope bono
rū factorū: q̄si diceret: **N**ō credidit deo spi-
ritus ei⁹. **H**oc est enī h̄re cū deo creditum
spūm: nō credere spūm suū posse facere si-
ne deo iusticiā: s̄ cū deo. **H**oc est enim cre-
dere in deū: qd̄ vtiq̄ plus est q̄ credē deo.
Nā ⁊ homī cuiuslibz plerūq̄ credendus est:
q̄uis in eū nō sit credēdū. **H**oc ē q̄ crede-
re in deū: credēdo adherere ad bñ coopā-
dum: bona opante deo: qz sine me inq̄t̄ ni-
hil potestis facē. **Q**uid autē plus hic apls
dicere potuit q̄ q̄ ait: **Q**ui autez adheret
deo vnus spūs ē. **A**lioqn̄ lex ista testimo-
niū ē quo damnet̄: nō q̄ absoluat̄ re⁹. **L**itte-
ra enī ē minar q̄ puicat̄ p̄uaricatiōes: nō
spūs adiuuās q̄ liberet ⁊ iustificet peccato-
res. **G**eneratio q̄ illa cui⁹ exemplū cauē-
dum ē: iō praua ⁊ amaricans fuit: qz nō ē
credit⁹ cū deo spūs ei⁹: qz ⁊ si aliqua credi-
dit deo: nō tñ credidit in deum: nō ex fide
adhesit deo. vt sanata a deo bñ cooparet̄
coopanti in se deo. **B**eniq̄. **F**ilij ef-
frem̄ intēdētes et mittētes arcus
cōuersi sunt i die belli. **P**ersequētes
legē iusticie: in legē iusticie nō puenerunt.
Quare: **Q**uia nō ex fide. **G**eneratio enīz
erat cui⁹ spūs cū deo credit⁹ nō est: s̄ tanq̄
ex opibus: qz non sicut tetēdit misit arcus
qd̄ foris appareret tanq̄ in opib⁹ legis: ita
dixit ⁊ cor: vbi iust⁹ viuit ex fide: q̄ p̄ di-
lectionē opaf̄: q̄ inhereret deo q̄ opaf̄ i ho-
mine: ⁊ velle ⁊ opari p̄ bōa volūtate. **M**az
qd̄ est aliud tēdere arcus ⁊ mittere ⁊ p̄uer-
ti in die belli: nisi attēdere ⁊ p̄mittere i die
auditiōis: ⁊ deserere in die temptatiōis ar-
mis q̄si pludere: ⁊ ad horā certamis nolle
pugnare: **Q**d̄ sane ait tēdentes ⁊ mittētes
arc⁹: cū debuisse dicere videat̄: tēdētes ar-
cus ⁊ mittētes sagittas: nō enī arc⁹ mittit̄:
s̄ ab arcu aliqd̄ mittit̄. **A**ut illa locutio est
de q̄ sup̄ius disseruim⁹: vbi dictū ē: **S**usci-
tauit testimoniu⁹: qz suscitauit aliqd̄ testi-

Alia ista
et exasperas

Alia ista
farcum

monio. Ita et h. mittentes arcus: qz miserunt aliqd de arcubus: aut obscurus ordo vborz e cu pternissioe vbi: qd etiā tacitū subaudiendū ē: vt iste ordo sit: filij effrem tendētes arcus et mittētes: et subaudi at sagittas plen. qz sit sensus: tendentes arcus et mittētes sagittas: qz etiā si diceret: tendētes et mittētes sagittas: nō vtiqz tendentes sagittas intelligere deberem: s. audito eo qd dixit tendētes subaudire poti. arcus: qz dicitū non fuerit. Nonnulli sane codices greci h. dicunt: tendētes et mittētes arcubus: vt sine dubitatiōe subaudiam sagittas. Qd vō p filios effrem vniuersam illā generationē amaricantem intelligi voluit: locutio est a pte totū significans. Et iō fortasse electa ē ista ps ex q totus ille plus significaret: qz de his potissimū boni aliqd expectanduz fuit: qz ex illo nati sunt quē nepotē suū Jacob: qz a pte ei. tāqz minorē ad sinistra pstitutū: manu tñ dextera bndixit: eumqz maiori fratri arcana bndictione pposuit: vt qd ita h loco tribus illa culpa: nec aperuisse in ea qd illa bndictio pmittebat ostēdit: satis intelligam qd etiā tūc ex vbis p. arche Jacob: lōge aliud figurabat qz prudentia carnis expectat. Figurabat enī qz futuri essent nouissimi qz erant pmi: et primi futuri essent: qz erāt uouissimi: p saluatoris aduentū: de quo dictū ē: Qui post me venit: an me facit ē. Sic Abel iust. maior p. latus est fratri: sic hirmaeli Isaac. sic Esau p. genuino suo: s. tñ pus nato ipso Jacob. sic Phares et ipe cōgemino suo: qz pus manū ex utero miserat et cepat nasci: et tā nascendo pcessit. sic Baud maior p. latus est fratrib: et ppter qd iste oēs atqz alie similitudines nō solū dictoz: s. etiā factoz parabolē pcesserūt. Sic p. iudeoz p. latus est p. l. christianus p quo redimēdo quē admodum Abel a Cayn. sic a iudeis occisus ē christus. Hoc figuratū ē enī etiā cuz Jacob decusat in porrectis manib. dextera tetigit effrem ad sinistra pstitutū: eumqz pposuit manasse ad dextera pstituto: quez sinistra ipe tangebāt. Nam fm carnez filij effrem tendētes et mittētes arcus conuersi sunt in die belli. Quid sit asit qd ait: Conuersi sunt in die belli: consequētia docēt: qz bus id aptissime exposuit. Nō custodierūt: inqz: testamētuz dei: et i lege ei. noluerūt ambulare. Ecce qd est: cōuersi sunt in die belli: nō obseruauerunt testamētū dei. Ubi arcus tendentes et mittētes: etiā pmissionis pmississime vba p

tulerūt dicētes. Quēqz locut. ē dñs de. nō audiem. et faciem. Conuersi sunt in die belli: qz pmissionē obediētie nō audito: s. temptatio pbat. Cui. ē asit cū deo spiritus credit: fidelē tenet deum: qz nō eum pmitat temptari sup id qd pōt: sed faciet cum temptatiōe etiā exitū: vt possit sustinere: ne puerat in die belli. Qui aut in se nō i deo gloriat: qz tuis iactet pollicitationē virtutis sue: velut tendēs et mittēs arcus: cōuertitur in die belli. Quia enī nō est credit. cum deo spūs ei: nō est cū illo etiā spūs dei: et sicut scriptū ē: qz non credidit: ideo non pteget. Qd vō cū dixisset: nō obseruauerunt testamētū dei: adiecit et ait: Et in lege eius noluerunt ambulare: repetitio est superioris sentētie cū qdam eius expositiōe. Hoc enī appellauit legē eius: qd supra dixerat testamētū dei: vt illud qd dictū ē: nō custodierūt: repetitū intelligat: in eo ambulare noluerūt. Sed cū breuius dici possit: Et in lege eius noluerūt ambulare: non nihil mibi videt in hoc vbo nos qzere voluisse quod maluit dicere: noluerūt ambulare: qz non ambulauerūt. Poterat enī putari lex operum qsi sufficere ad iustificatiōe cū ea qz picipiunt forinsecus sūt ab eis hoib. qz malent nō p. qz nō ex corde faciunt: et tñ faciūt: ac p hoc qz vident ambulare in lege dei: s. nolunt ambulare: nō enim ex corde faciūt. Ex corde aut nullo mō fieri potest: qd formidine fit pene: nō dilectiōe iusticie. Nam qz attinet ad facta qz forinsec. agūtur: et qz timent penā: et qz amat iusticiā: non furant: et ideo pares sunt manu: dispares corde: pares ope: dispares voluntate. Ido illi sic notati sunt. Generatio inqz que non direxit cor suū. Nō dictū ē opa: s. cor. Recto enī corde: recta sunt opa. Cū autē cor rectū nō est: opa recta nō sunt: etiā si recta videant. Et vñ cor nō direxit praua generatio: sat apparuit cū ait: Et nō ē creditus cū deo spūs eius. Rectus est enī de: et iō recte adherēs: tāqz incommutabili regule pōt fieri rectū qd in se fuit prauū cor hois. Ut autē cor cū illo sit: et p h. rectū eē possit: accedit ad eū: nō pede: s. fide. Ido d. etiā i epla ad Hebreos de illa ipa generatiōe pua et amaricāte: Nō p. fm audir. ill: nō p. tempans fidei eoz qz obaudierūt. Volūtas igit qz ē in corde recto: parat a dño si de pcedente: qz accedit ad deū directuz: vt cor fiat rectū. Que fides pueniēte et vocāte: misericōdia dei: p obediētiā suscitāt: et applicare incipit ad deū cor vt dirigat: et qz

tomagis magisq; dirigis: tãtomagis videt quod nõ videbat: et valet qd nõ valebat. Hoc nõ fecerat Symõ: cui Petrus apłs dixit: Nõ est tibi ps neq; fors i hac fide: cor eni tuũ nõ est rectũ cũ deo. Ibi eni ostedit qz nõ põt esse rectum sine deo: vt incipiãt hoies nõ tãq; sui sub lege ambulare metu entes: s; in lege tãq; filij volẽtes: in qua illi ambulare noluerũt: et sub illa rei remanse rũt. Hãc eni volũtatẽ non timor: s; caritas hz: q; diffundit in cordib; credentiũ p spũ sanctũ: qbus dicit. *Grã salui facti estis, p fidem: et hõ nõ ex vob; s; dei donũ est: non ex opib;: ne forte qd extollat: ipius eni sum; figmentũ creati in christo Iesu in operib; bonis q; p̄pauit de;: vt in ill; ambulemus: nõ quõ isti q; i lege ei; noluerũt ambulare nõ credẽdo in eũ: neq; viã suã reuelãdo ad eũ: et sperãdo in eũ vt ip̄e faceret.* Et obliuiscuntur bñficioz ei;: et mirabiliũ ei; q; ostendit eis. *Corã p̄trib; eoz q; fecit mirabilia.* Quid sit hoc: nõ est questio negligẽda. *Be ipis p̄trib; pauloante dicebat: qd fuisset generatio praua et amaricãs. Ne fiat inq; sic p̄res eoz generatio praua et amaricans: generatio q; non direxit cor suũ: et cetera q; adhuc de ipa generatõe dicunt: cui; imitãtõz eomõ cauẽdã p̄cepit alteri generationi vt ponant in deo sp̄e suã: et nõ obliuiscãt opera dei: et mãdata ei; exq; iam satis qd visum ẽ disserruimus.* Quid sibi q; vult cũ de ipa generatõe praua loq;: quõ obliuiscuntur bñficioz dei et mirabiliũ ei; q; ostendit eis qd addidit et dicit: *Corã p̄trib; eoz q; fecit mirabilia: Quib; p̄trib; cũ ipi sint p̄res eoz: quoz nõ vult esse posteros similes: Si illos acceperim; ex qb; isti nati erãt velut Abraã Isaac et Jacob: iam oli dormierũt: qn mirabilia deus ostendit egypto.* Sequitur eni. *In terra egypti i campo thaneos.* Ubi dicit ostẽdise deũ istũ mirabilia corã p̄trib; eoz. An forte spũ p̄sentes erãt: qz de ipis dñs i euãgelio ait: *Quõ eni illi viuũt: An accõmodati; accipimus p̄res Moysen et Aarõ: aliosq; seniores q; cõmemorant in eadẽ scriptura etiam spũ accepisse: vñ accepit et Moyses: vt eũ adiuuaret ad eũdẽ pplm regendũ ac ferendũ: Cur eni nõ appellarent p̄res: Nõ sic deus p̄ vnũ ẽ q; regenerat spũ sc̄to q; facit filios ad eternã hereditatẽ: s; honoris grã ppter etatẽ curãq; pietatis: Sic Paulus senior dicit: vt nõ pfundã vos hõ scribo: sed*

vt filios meos carissimos moneo: cum sciret vtq; a dño dictũ: *Ille vobis dicat; patrem in terra: vn; est eni p̄r vñ de;.* Qd nõ ideo dictũ ẽ: vt hõ vocabulũ honoris hũani de loquẽdi p̄suetudine tolleret: s; ne grã dei q; in etnã vitã regeneramur nature: vel p̄tati: vñ etnã sanctitati cuiusq; hois tribueret. *Id cũ diceret: Ego vos genui: p̄dixit in christo et p euãgelium: ne ipi; putaret; eẽ qd dei ẽ.* Ergo illa generatio praua et amaricãs obliuiscuntur bñficioz dei: et mirabiliũ eius q; ostendit eis corã p̄trib; eoz q; fecit mirabilia in terra egypti: in campo thaneos. Et incipit eadẽ mirabilia cõmemorãdo retere: que si p̄bole sunt et p̄positiões: pfecto ad aliqd cõpandũ referẽde sunt: nec oculũ intentiõis debem; auferre ab eo qd psalm; ip̄e intẽdit ostẽdere: hũc esse fructũ oim; q; dicunt;: et qre admoniti sum; s; intẽtissime audire deo dicente. *Attẽdite p̄lus me; legẽ meã: inclinate aurẽ vñaz in verba oris mei: Ut ponam; i deo spes vñaz: et ne obliuiscamur op̄ez dei: et mandata ei; exq; ram;: ne sicut illi p̄res generatio illa praua et amaricãs: generatio q; cor non direxit suũ: et nõ ẽ credũ cũ deo spũs ei;.* Ad hõ g; oia referẽda sunt: ac p hõ qd figurata actione ista significãt: ita fieri p̄t spũalis i hoie: vñ grãtia dei si bona sunt: vel iudicio dei si mala sunt. Sicut illa bõa facta sunt i israelitas: vñ mala et in ipos et in eoz inimicos: q; si nõ obliuiscamur: s; in deo spes nostrã ponam;: nec ipius gratie sim; ingrati: eũq; timeam;: nõ timore hulli q; sola mala corpalia formidãt;: s; timore casto pmanente in seculũ seculi: qui timor magnã esse iudicat penã puari luce iusticie: si efficiamur tãq; patres illi generatio p̄ua et amaricãs. Terra itaq; egypti in figura intelligẽda est hõ seculi: cãpus thaneos planicies ẽ mandati humil;. Nã mãdatũ hũile interpretatur thanis. In hõ g; seculo hũilitatis mandatũ suscipiamus: vt in alio seculo exaltatiõem quã p̄nuit q; ppter nos hõ factus ẽ humilis accipe mereamur. *Et Nam q; dirupit mare et traiecit eos: statuit aq; q; si in vtres.* Et sic itaret vnda tãq; fuisz iclusa: põt p suã grãz cohibere fluida et labetia p̄cupiaz carnaliũ: cũ huic seculo renunciat;: vt tãq; inimicis pctis oib; pdeletis fidelium p̄lus p sacramẽtũ baptismatis traiciatur. *Qui eduxit eos i nubediẽ: et tota nocte i illuminatione ignis.* Põt etiaz spũalis dirigere itineras:

Alia lra bñfactorum

Alia lra non habet interruptet turre

Alia lra Et eduxit

si ad eum clamet fides: itinera mea dirige
 fm vbu tuu. Be quo alibi dicit. Ipe enim re-
 ctos faciet cursus tuos: et itinera tua in pa-
 ce pducet p Jesum christu dnm nrm: Lu-
 ius in h seculo tanq in die sacrm manifesta-
 th est in carne velut in nube: in iudicio vo-
 tanq in terrore nocturno: quia tunc erit ma-
 gna tribulatio seculi tanq ignis: et lucebit
 iustis: et ardebit iniustis. **Qui diru-
 pit in deserto petras: et adaquavit
 eos sicut in abyssio multa. Et edu-
 xit aqua de petra: et deduxit tanq
 flumia aquas!** Pot vtiq sitiens fidei
 donu spussancti q illa res gesta spualit si-
 nificabat infundere de spiritali sequete pe-
 tra qd est christus: q stabat et clamabat. Si
 qs sitit veniat ad me: et q biberit de aq qua
 ego dabo: flumia aq vive fluent de ventre
 eius: hoc eni dicebat sicut in euangelio le-
 gitur de spu quem accepturi erant creden-
 tes in eu. Ad quez velut vga lignu passio-
 nis accessit: vt emanaret credentib gra. Et
 tn illi tanq generatio prava et amarcas.

Alia lra
 Infrupit pe-
 tras in heremo
 t velut

Apposuerunt adhuc peccare ei.
 Ad est non credere. Na h est pctm de quo
 arguit sps mundum: sicut dñs dicit: Be-
 pcto qde: qz no crediderunt in me. **Et ex-
 acerbauerunt altissimus in siccitate.**
 Qd alij codices hnt: in in aquoso. Qd
 de greco e expssius: nec aliud q siccitatez
 sigt. Utru i alia heremi siccitate an poti i
 sua: Qz licet bibissent de petra: no vtres:
 s mentes aridas habebat: nulla viretes fe-
 cunditate iusticie: in q siccitate magis fide-
 liter deo supplices esse debuerat: vt qui sa-
 tietate donauerat faucib: eqtatem dona-
 ret et morib. Ad eu qppe fidel aia clamat:
 Oculi mei videat eqtate. **Et teptaue-
 runt deum in cordibus suis: vt pete-
 ret escas aiab suis.** Alio e petere cre-
 dedo: aliud temptado. Beniqz sequitur.

Alia lra
 Et

Alia lra
 in traz excita-
 verus excelsus.

Alia lra
 t male locuti
 suut

Et detraxerunt de deo: et dixerunt:
 nunqd poterit deus pare mesam in
 deserto: Qm pcussit petra et fluxe-
 runt aque: et torretes inundauerunt.
**Quqd et panem poterit dare: aut
 pare mesam pplo suo:** No credentes
 q petierunt escas aiab suis. Non sic ap-
 l Jacob esca mentis pcepit postulari: sed
 a credentib ea peti admonet: no temptanti-
 bus atqz detrahentib deo. Si qs aut vrm i
 qt indiget sapia: postulet a deo: q dat oib
 affluent: et no ip operat et dabit ei: postu-
 let aut in fide nihil hesitas. Hac fidem no
 habebat generatio q cor no direxit suuz: et

no erat credit cu deo sps eius. **Pro-
 pter hoc audiuit dñs et distulit: et
 ignis accensus est in Jacob: et ira
 ascendit in isrl.** Expouit qd ignem di-
 xerit. Ira qppe appellauit igne: qz mltos
 ppe etiam ignis accenderit. Quid e qd
 ait: Audiuit dñs et distulit: An distulit eos
 introducere in terra pmissionis q ducebatur:
 qd intra paucos dies fieri poterat: S
 ppter pctm in heremo fuerat steredi: vbi et
 pnti sunt qdraginta annos. Qd sita e:
 distulit q pplm: no istos ipos q temptates
 detrahebant deo: Na oes in heremo per-
 ierunt: et filij eoru in terra pmissiois ingressi
 sunt. An distulit pena vt pus satiare etiaz
 infidelle pcupiam: ne ppterea putaret ira-
 tus: qz h ab illo licet teptantes et detrahen-
 tes petebat qd facere no possz: Audiuit q
 et distulit vindicare: et postea qz fecit qd eu
 illi facere no posse putauerunt: ita ira ascen-
 dit in isrl. Beniqz vtriusq breuif positum:
 deinceps apte ordinē narratiois exequit.

Alia lra
 Ideo

**Quia no crediderunt in deo: nec
 sperauerunt in salutare ei.** Na cu di-
 xisset: et qre ignis accensus e in Jacob: et ira
 ascendit in isrl: id e qz no crediderunt in deo:
 nec sperauerunt in salutare ei: pntino sub-
 iicies qz euidetius bnficijs ingti fuerunt.
**Et madauit: inqt: nubib desuper
 et ianuas celi apuit.** Et pluit illis
 mana ad maducandu: et pane celi
 dedit eis. Panem angeloz ma-
 ducavit homo: cibaria misit eis in
 abundantia. **Transtulit austru de
 celo: et induxit i virtute sua africu.**

Alia lra
 abundantia

**Et pluit sup eos sicut puluerē car-
 nes: et sicut arenam maris volati-
 lia penata. Et ceciderunt in medio
 castror: circa tabernacula eorum.**

**Et maducauerunt et saturati sunt
 nimis: et desideriu eorum attulit
 eis: no sut priuati a desiderio suo.**
 Ecce qre distulerat. Quid aut distulerat
 audiamus. **Adhuc esca erat in ore
 ipoz: et ira dei ascendit in eos.** Ec-
 ce qd distulerat. Prius eni distulit: et po-
 stea ignis accensus e i Jacob: et ira ascendit i
 isrl. Distulerat qz vt pus faceret qd eu face-
 no posse crediderat: deinde infert qd eos
 pati oportebat. Nam si poneret i deo spem
 sua: no solu eis illa desideria carnis: sctia
 sps ipleret. Qui eni madauit nubib de
 sup: et ianuas celi apuit: et pluit ill mana ad
 maducadu: et pane celi dedit eis: vt pane
 angeloz maducarz ho: q cibaria misit eis i

Alia lra
 t fraudati

Alia lra
 t esce eoz erat.
 t super

abundantia: vt satiaret incredulos: non est inefficax dare credentib⁹ vtz ipm de celo panem: quē manna significabat: q̄ vere ci bus est angelorū: q̄s dei v̄bū incorruptibi le incorruptibilis pascit: qd̄ vt manduca ret hō caro factū ē: z habitauit i nob. Ipse enī panis p̄ nubes euāgelicas vniuerso oz bi pluit: z aptis p̄dicatorū cordib⁹ tāq̄ ce lestibus ianuis: nō murmurāt z temptanti synagoge: s̄ credētī z in illo spem ponenti ecclie p̄dicat. Qui trāstulit austrū de celo z induxit in v̄tute sua africū: z pluit sup il los sicut puluerē carnes: z sicut arenā ma ris volatilia pennata: Et ceciderūt in me dio castrorū ipoz circa tabernacula eozū: z māducuetūt z saturati sunt nimis: z de sideriū eozū attulit eis: nec sunt puati a de siderio suo. P̄dōt z nō temptantiū: s̄ credē tium puulā fidē: carne editis vocū signis: z p̄ aerē transcurretib⁹ tanq̄ volatilib⁹ pas cere: nō tñ ab aquilone venientib⁹: vbi frigus z caligo p̄ualet: id est eloquentia q̄ huic seculo placet: s̄ transferēdo austrū de celo: Quo nisi ad terras: vt qui in fide sūt puuli: audiendo terrestria: nutriant ad ca pienda celestia: Si enī terrestria inq̄t dixi vobis z nō credidistis: quō si celestia dixe ro vobis credetis? Trāslatus enī erat ille de celo quodā mō vbi mēte excesserat deo vt tempans eis essz q̄bus dicebat: Nō po tui vobis loqui q̄si spūalib⁹: sed q̄si carna lib⁹. Vbi enī audierat ineffabilia v̄ba: q̄ i terra illi nō licebat loq̄ p̄ verba sonātia q̄ si p̄ volatilia pennata. Et inducēdo in v̄tu te sua africū: s̄ est p̄ ventos meridianos feruētes z lucentes p̄dicantiū spūs: z hoc in v̄tute sua: ne sibi tribuat africanus qd̄ ha bet ex deo. Veniūt aut̄ vltro isti venti ad hoīes: z apportāt eis v̄ba diuinitus missa: vt in suis sedibus z circa tabernacula sua colligāt eiusmodi volatilia: z adoret vnus quisq̄ dñm de loco suo oēs insule gētuz. Sz infidelib⁹ tanq̄ prauē z amaricanti ge nerationi cū adhuc esca esset i ore ipoz ira dei ascēdit in eos. Et occidit i pluri mis eozū. Hoc est plurimos eozū: vel si cut nōnulli codices hñt. Pingues eo rum. Qd̄ q̄dem in grecis quos habuim⁹ nō inuenim⁹: s̄ si hoc est verius: qd̄ aliud in telligendi sunt pingues eozū: nisi in super bia p̄ualētes. Be q̄b⁹ dī: Prodiūt q̄si ex adipe inq̄tas eozū. Et electos isrl̄ im pediuūt. Erant illic enā electi: quorum fi dei nō contempabatur generatio praua z

amaricās. Impediti sunt aut̄: ne aliqd̄ eis p̄desent: q̄bus paterno affectu p̄sulere cu piebāt. Quib⁹ enī de⁹ irascit: qd̄ miscdia p̄ferē humana: An poti⁹ sil cū eis cōpedi tos etiā electos intelligi voluit: vt q̄ mente z vita discernēbant ad exemplū: non iusti cie tantū: s̄ etiam patie cuz ill molestias su stinerent? Nam sanctos cū peccatoribus nō ob aliam forsitan causam etiā captiuos ductos esse didicimus: qm̄ in grecis co diab⁹ nō ἀνατολις εὐ qd̄ est impediuit: s̄ οὐβέπτολις εὐ legim⁹: qd̄ est poti⁹ cōpedi uit. Sz generatio p̄ua z amaricās. In oībus his peccauerūt adhuc: z nō crediderūt in mirabilib⁹ ei⁹. Et defecerunt in vanitate dies eozū. Cum possent si crederēt dies in veritate si ne defectu habere apud eū: cui dictuz est: Anni tui non deficiēt. Defecerūt q̄ vani tate dies eozū. Et anni eozū cū festia tione. Festinat q̄ppe tota vita mortaliuz: z que videt pluri⁹: vapor est aliquanto diuturnior. Verū cum occideret eos querebāt eum. Non p̄p̄ eternaz vitam: s̄ vaporem citius finire metuētes. Querebant q̄ eū nō vtiq̄ hi quos occide rat: sed q̄ exemplo eozū occidi timebant. Sic autem de illis scriptura locuta est tan q̄ hi deum querebāt qui occidebant: quia vnus populus erat: tanq̄ de vno corpore dicitur. Et reuertebantur z dilucu lo veniebāt ad eum. Et rememo rati sunt qm̄ deus est adiutor eozū z deus excelsus redemptor eozū ē. Sed hoc totū p̄pter acq̄renda t̄palia bo na: z vitāda t̄palia mala. Nam q̄ p̄p̄ bñ ficia terrēa deū q̄rebāt: nō vtiq̄ deū: s̄ illa q̄rebāt: qz eo mō timore puuli: n̄ liberali di lectōe de⁹ colit. Sic q̄ de⁹ nō colit: s̄ enī co litur qd̄ diligit. Vñ qz deus rebus omib⁹ maior z melior inuenit: plus oībus dilige dus est vt colat. Beniq̄ s̄ sequētia videamus Et dilexerūt eū: inq̄t i ore suo z i lingua sua mētiti sūt ei. Cor aut̄ ipoz nō erat rectū cū eo: nec fi deles habitati sunt in testamēto ei⁹. Aliud in lingua eozū: aliud in corde eozū inueniebat: cui secreta hoīm nuda sunt: et sine vllō obstaculo qd̄ potius amarent vi debat. Rectum itaq̄ cor cū deo est: qm̄ p̄ pter deum q̄rit deū. Unā q̄ppe concupiuit a dño: hanc requiret: vt inhabitet i domo domini semper: z contempletur eius dile ctionez: cui dicit: Cor fideliz saturabor:

Alia lra
t non habet

Alia lra
t quia

Alia lra
t non habet

non ollis carnium egyptiorum: nec melonibus
 et pepomibus et allio et cepis: que generatio prava
 et amaricans etiam panem celestem preferre-
 bat: nec manna visibili atque ipsis volatilibus
 pennatis: sed saturabor cum manifestabitur
 gloria tua. Hec est enim hereditas novi testame-
 ni: in quo illi fideles habitum non sunt: cuius tamen
 fides etiam tunc quando velabat erat in electis:
 et nunc quando iam reuelata est: non est in multis vo-
 catis. Multi enim sunt vocati: pauci autem
 electi. Talis ergo erat generatio prava et ama-
 ricans: etiam cum deum querere videret: diligens
 in ore: et in lingua mentiens: in corde autem
 non recto cum deo: ubi eam potius diligebat
 propter quam dei adiutorium requirebat. Ipse
 autem est misericors: et propitius fiet pec-
 cati eorum: et non disperdet eos. Et abundavit
 ut auertat iram suam: et non accendit omnem
 iram suam. Et recordatus est quia caro sunt: spiritus
 vadens et non reuertens. In his verbis multi sibi
 iniquitatis impunitatem de diuina misericordia
 pollicentur: etiam si tales esse persistant: qualis
 generatio ista describitur prava et amaricans
 que cor non direxit suum: et non est creditus cum
 deo spiritus eius: quibus sentire non expedit.
 Si enim ut super ipsos loquar. deo fortasse non
 perdet nec malos: sine dubio non perdet bo-
 nos. Cur ergo non potius eligimus: ubi dubi-
 tatio nulla est: Nam qui in lingua sua men-
 tiuntur: illi cum aliud habeat cor eorum: putant
 utique et volunt quando penam eternam talibus com-
 minantur: etiam deum esse mendacem. Sed cum ipsi
 eum mentiendo non fallant: ille verum dicendo
 non fallit. Hec itaque verba diuinorum elo-
 quiorum de quibus sibi generatio prava blan-
 ditur: si ea deprauet sicut cor suum: quia et illo
 deprauato: ista recta persistunt. Primum quippe
 super hoc intelligi potest quod in euangelio scriptum
 est: Ut sicut primum vester quod in celis est: quod fa-
 cit oriri solem suum super bonos et malos: et
 pluit super iustos et iniustos. Quis enim non
 videat quanta misericordie patia malis parcat: Sed
 ante iudicium. Sic ergo pepercit illi genti: ut non ac-
 cenderet omnem iram suam ad eam penitus eradicandam
 atque finiendam: quod in verbis eius et inces-
 sione pro peccatis eorum. Moysi sui eius euiden-
 ter apparet: ubi deus dicit: Belem eos et fa-
 ciam te in gentem magnam. Ille intercedit
 paratior deleri pro ipsis quam ipsos: sciens apud
 misericordem se id agere: qui quoniam nullo modo
 deleret ipsum: etiam illi ipsis parceret propter ipsum.
 Gloriam enim quantum pepercit: et adhuc pericit.
 Nam introduxit eos in terram promissionis: et

Alia lra
 fauenteret

Alia lra
 trediens

fuauit eam gentem quousque se christum infici-
 endo sceleri omni maximo colligarent: quod
 eos ex illo regno eradicatos: per cuncta gen-
 tium regem disseminauit: non utique deleuit: sed
 manet idem populus plus successu fuerat: ve-
 lut Cayn signo accepto ne quis eum occidat:
 id est penitus perdat. Ecce quemadmodum im-
 plet quod dicitur: Ipse autem est misericors: et pro-
 pitius fiet peccatis eorum: et non disperdet eos:
 et abundavit ut auertat iram suam: et non accen-
 dit omnem iram suam: quia si omnis ira eius: id est
 quantum digni sunt in eis accenderet: gens il-
 la nulla relinqueret. Ita deus cui tanta
 misericordia et iudicium: et in isto seculo per miseri-
 cordiam facit oriri solem suum super bonos et ma-
 los: et in fine seculi per iudicium ab eterna luce
 sua separatos: eternis tenebris punit malos.
 Beinde ne vim diuinis verbis inferre videa-
 mur: et ubi dictum est: non perdet eos: nos dica-
 mus: sed postea perdet eos. De hoc ipso presenti
 psalmo: visitatissima scripture locutionem
 aduertam: vnde ista questio multo diligentius
 veriusque soluat. Certe de his ipsis loquens
 paulo post: cum memorasset quod propter eos egypti
 populi fuerant: commemorans etiam vlti-
 mam plagam: Et percussit inquit omne primogenitum
 in terra egypti: primicias laboris eorum in taber-
 naculo cham. Et abstulit sicut oues proptium
 suum: et perduxit eos tanquam gregem in deserto. Et
 eduxit eos in spe et non timuit: et inimicos
 eorum opuit mare: Et induxit eos in montem
 sanctificationis sue: montem quem acquisit dex-
 tera eius: et eiecit a facie eorum gentes: et for-
 te distribuit eis terras in funiculo distribu-
 tionis. Si quis ad hec verba nobis inferens
 quostiones dicat: quia eis hec omnia collata
 esse commemorantur: cum ipsi non fuerint perducti
 in terram promissionis: quod ab egypto liberati
 sunt: quoniam illi mortui sunt: Quid responde-
 bimus nisi eos dictos: quia idem ipse po-
 pulus fuit per successionem filiorum: Sic ergo cum
 audiuimus maxime: quia futuri temporis ver-
 ba sunt: Et propitius fiet peccatis eorum: et
 non disperdet eos: et abundavit ut auerteret
 iram suam: et non accendit omnem iram suam. In-
 telligamus in his impletum: de quo dicit apo-
 stolus: Sic ergo et in hoc tempore relique per
 electionem gratie saluati sunt. Vnde etiam
 dicit: Nunquid repulit deus plebem suam
 Absit. Nam et ego israelita sum ex genere Isra-
 el: de tribu Benjamin: hebreus ex hebreis.
 Hos igitur scriptura preuidit qui in christum
 fuerant ex isto populo credituri et ac-
 cepturi peccatorum remissionem: vnde ad

illud maximum: q̄ infantentes ipsum me-
dicum p̄merunt. Hinc omnino dictū est:
Ipe aut̄ est misericors: et p̄pitius fiet p̄ctis
eorū: et nō p̄det eos: et abūdauit vt auerte-
ret iram suā: q̄ etiam illō remisit: q̄ ab eis
unicus filius eius occisus ē. Et nō accen-
dit oēm irā suā: q̄ reliquie salue facte sūt.
Et recordatus ē: q̄ caro sunt: sp̄s vadēs
et nō reuertens. Ideo eos vocādo et mise-
rando p̄ suam grām ipe reuocauit: q̄ per
seipos redire nō possent. Quō enī redit ca-
ro sp̄s ambulans et nō reuertēs: vrgente
se in ima maloz: atq; longinq; p̄dere meri-
torū: nisi p̄ electionem gr̄e: q̄ nō meritis tā-
q̄ merces reddit: s; tanq; donū gratis da-
tur: vt iustificet impius: et redeat ouis p̄di-
ta: nō tamen in virib; suis: s; in humeris re-
portata pastoris: que se p̄dere potuit: dum
sponte vagaret: se aut̄ inuenire nō potuit.
Nec omnino inueniret: nisi pastoris mise-
ricordia quererēt. Nō enim et ille filius ad
hanc ouem nō p̄tinet: q̄ reuersus in semet-
ipm dixit: Surgā et ibo ad p̄rem meū. Oc-
cultā itaq; vocatiōe et inspiratiōe etiaz ipe
quesitus est et resuscitatus: nō nisi ab illo q̄
vniūficat oīa. Et inuentus: a quo: nisi ab il-
lo qui p̄rexit saluare et q̄rere quod p̄ierat:
Adortuus enī erat et reuixit: p̄ierat et inuen-
tus est. Nā et illa non leuis sic soluerēt que-
stio q̄d in puerbijs scriptum est: cū de via
iniquitatis scriptura loqueret: Omēs q̄ am-
bulant in ea nō reuertant. Sic enī dictus ē
q̄si de iniqs hoībus desperādum sit. Scri-
ptura vō grām cōmendauit: quia p̄ seipm
hō p̄t in illa ambulare: nō p̄t aut̄ per se-
ipm redire: nisi gratia reuocatus. Hi ergo
p̄raui et amaricantes. Quotiens ex-
acerbauerūt eū in deserto: et ira cō-
citauerūt eū in inaquoso. Et p̄uer-
si sunt et temptauerūt deū: et factus
isrl̄ exacerbauerūt. Eandē illoz infide-
litatē repetit: quaz sup̄ius iam cōmemora-
uerat: sed repetendi causa est: vt cōmemo-
rent plage q̄s infixit egyptijs p̄pter illos:
q̄ omīa vtiq; recordari debuerūt: neq; ex-
istere ingrati. Beniq; q̄d sequit. Non
sunt recordati man; ei; die qua re-
demit eos de manu tribulātis. Et
incipit dicē q̄ fecit egyptijs. Posuit ī
egyptio signa sua: et p̄digia sua ī cā-
po thaneos. Et p̄uerit in sāgui-
nem flumīa eorū: et imbres eorū ne-
biberent: Ciel potius. manationes
aquaz. Sicut nōnulli melius intelligūt:

q̄d grece scriptū ē Τα ο υ η ρ η α τα: q̄s latie
scaturigines dicim;: ab imo a quas ebulli-
entes. Foderūt enī egyptij et sanguinem p̄
aq̄s inuenerunt. Adisit in eos cyno-
miā et comedit eos: et ranā et disp-
didit eos. Et dedit erugini fructū
eorū: et labores eorū locuste. Et oc-
cidit in grādine vineas eorū: et mo-
ros eorū in pruina. Et tradidit grā-
dim iumenta eorū: et possessionē eo-
rum igni. Adisit in eos iram indi-
gnationis sue: indignatione et irā
et tribulationem: et immisione per
angelos malos. Quā fecit semite-
re sue: et non peperit a morte aiari
eorū: et iumenta eorū in mortem cō-
clusit. Et percussit omē primitiuū
in terra egypti: primitias laborū
suorum in tabernaculis cham.
Ide omēs egyptiorū pene allegorica in-
p̄tatione exponi possunt: put ea q̄sq; itelli-
gere: et rebus ad quas deferēde sunt com-
pare voluerit. Quō nos quoq; facere tem-
ptabim;: tāto aptius facturi: q̄tomag; di-
uinitus fuerim; adiuti. Ad h̄ enim psalmi
huius illa v̄ba cōstringunt: vbi dictus est:
Aperiam in pabolos suū: eloquar p̄posi-
tiones ab initio. Propter h̄ quippe etiam
aliqua hic dicta sunt: q̄ omnino accidisse
egyptijs nō legim;: cum oēs eorū plage in
Exodo diligentissime ex ordine p̄terant:
vt qm̄ id q̄d ibi nō dictum est: nō frustra ī
psalmo dictus certi sum;: neq; id interpretari
nisi figurate possumus s; intelligam;: etiā
cetera que facta esse cōstat ob aliquā figu-
ratam significatiōe facta atq; cōscripta.
Facit enim hoc scriptura in multis loc; p̄-
pheticozū eloquiozū: dicit aliqd q̄d in illa
re gesta quā videt cōmēozare nō inuenit: i-
mo et alit eē iueit: vt hic intelligat n̄ h̄ dicē
q̄d p̄t putari: s; aliud potius quod mag;
debet aduerti: sicut est illud: Dominabit
a mari vsq; ad mare: et a flumine vsq; ad
terminos orbis terre. Quō in ill; Salomo-
nis regno cōstat nō esse completū: de quo
putari posset iste psalmus loqui: cū de chri-
sto domino loqueret. In plagis ergo egyptiozū
que sunt in libro qui Exodus nomi-
natur: vbi maxime scriptura curauit: vt ea
q̄bus afflicti sunt omīa ex ordine dicerēt:
nō inuenit q̄d habet iste psalmus: Et de-
dit erugini fructus eorū. Illud etiā quod
cum dixisset: Et tradidit grandini iumen-
ta eorū: addidit: Et possessionē eorū igni.

Alia lra
tfructus

Alia lra
t immisiones

Alia lra.
t primogeniti
tomnis labo-
ris eorū.

Alia lra
non habet

Alia lra.
t Sicut

De iumentis grandine occisis legitur in Exodo: q̄ v̄o possessio eorum igne cremata sit: omnino non legimus. Quāuis voces et ignis cum grandine fieret: sicut tonitrua cum fulgorib⁹ solēt: nō tñ scriptum est aliqd̄ traditū igni vt arderet. Veniq; molia q̄ ledere grando nō poterat: dicūt non esse pcussa: id est duris ictibus lesa: q̄ postea comedit locusta. Item q̄ hic dicitur: Et moros eorū in pruina: nō ē in Exodo: multū enī pruina distat a grandine. Nā se renis hyemalib⁹ noctib⁹ pruina terra canescit. Quid ḡ ista significēt: dicat tractator vt pōt: iudicet lector et auditor vt iustū est. Aqua in sanguinē cōuersa mihi videtur significare de rerū causis sentire carnaliter. Lynomia canini mores sunt: q̄ nec parentes qñ nascunt vident. Rana ē loquacissima vanitas. Rubigo occulte nocet: quaz etiā eruginem nonnulli interpretati sunt: alij caniculā. Qd̄ malum cui vitioꝝ apti⁹ cōparat: nisi qd̄ difficillime apparet: sicuti est multū de se fidere. Aara est enī noxia que hoc in fructibus latens opatur: sicut i morib⁹ occulta supbia: qñ se quisq; putat aliquid esse cū nihil sit. Locusta ē malicia ore ledēs: infideli scz testimonio. Brandio est iniqtas res alienas auferēs: vñ furta: rapine pdationesq; nascunt: plus aut vitio suo vastat ipse vastator. Pruina significat vitium quo caritas pximi stulticie tenebris velut nocturno frigore congelascit. Ignis v̄o si nō ille hic cōmemorat q̄ erat in grandine ex fulgurantib⁹ nubibus: qñ h̄ dixit: Tradidit possessionē eorū igni: vbi eam significat vtiq; incensaz: qd̄ ignis ille fecisse non legit: immanitatē ḡ iracūdie mihi videt significare: qua et homicidiaz admitti pōt. Morte pecorū figuratū est: q̄tum arbitroz damnū pudicitie. Concupiscētiam q̄ppe qua fetus exorūt cōmunē cum pecoribus habem⁹. Hanc itaq; domūā h̄re et ordinatā pudicitie v̄tus ē. Mors p̄mituoz est amissio ipi⁹ iusticie: q̄ quisq; hūano generi socialis est. Sed siue ita se habeāt harū rerū figurate significatiōes: siue alij: meli⁹ intelligant quem nō moueat q̄ decem plagis pcutiunt egyptij: et decem p̄ceptis scribunt tabule q̄bus regat p̄ls dei. De quibus ecōtrario inter se compandis: id ē plagis et p̄ceptis: qñ alibi dixim⁹ expositionē psalmi huius: in his onerari nō opus est: tantū admonem⁹: qz et hic si nō eodē ordine: decem tñ egyptioꝝ plage cōmemorāf:

dū p̄ trib⁹ q̄ sunt in Exodo: et h̄: nō sūt: id ē cinifes: vlcera: tenebre: alie tres cōmemorantur q̄ ibi nō sunt: id est rubigo: pruina: et ignis: nō fulgur: s̄ cui est tradita possessio eorū quod ibi nō legit. Satis autē hic exp̄ssum est iudicio dei fieri hec in ill⁹ p̄ angelos malos: in hoc seculo maligno: tanq; in egypto et in campo thancos: vbi humiles esse debem⁹: donec veniat seculuz vbi exaltari ex ista humilitate mereamur. Naz et egyptus in hebreā lingua tenebras vel tribulatiōes significat: in q̄ lingua thans sicut supra cōmemorauit humile intelligit esse mandatū. De angelis ergo mal⁹ i isto psalmo: cum de ip̄is plagis loqueret sic in terpositū est: qd̄ non trāsitorie p̄tereunduz est: Misit in eos inqt̄ iram indignationis sue: indignationē et iram et tribulationem: immisiones p̄ angelos malos. Esse autē et diabolu et angelos eius tam malos vtiq;: vt eis ignis p̄paret eternus: nullus fidelis ignorat. Sed imitti p̄ eos immisiones sup quoslibet a dño deo quos hac pena iudicat dignos: durū videt eis qui minus idonei sunt cogitare: quemadmodum summa dei iusticia bene vtaf et malis. Quos qd̄ est q̄tum p̄tinet ad eorū substantiā: quis ali⁹ q̄ ip̄e fecit: Sed malos ip̄e nō fecit: vtitur tñ eis qñ bonus est: bene: id est cōuenienter et iuste: sicut cōtra iniqui creaturis eius bonis vtunt male. Utit ḡ deus angel⁹ malis: nō solum ad puniendos malos: sicuti in istis omib⁹ de quibus loquit psalmus: sicut in rege Achab: quez fallacie sp̄s ex dei voluntate seduxit: vt caderet in bello: verū etiam ad p̄bandos et manifestandos bonos: sicut fecit in Job. Qu autē p̄tinet ad istam materiā corpalem visibiliū elemētorū: puto q̄ ea possunt vti angeli et boni et mali: q̄tum cuiq; p̄tās est: quemadmodū et homies boni maliq; vtunt talibus: q̄tū possunt p̄ modulo infirmitatis humane. Nam et terra vtitur et aqua et aere et igne: nō solum in necessarijs rebus sustentationis nostre: verū etiam in multis supfluis et ludicris: et mirabiliter artificiosis opibus. Naz innumerabilia que appellant mecha nemata his elemētis arte tractatis modificant. Sed in h̄ angelis lōge amplior est potestas et bonis et malis: q̄uis vtiq; maior bonis: sed q̄tum dei nutu atq; ordine iubet aut sinit: sicut et nob. Neq; enī i his oia que volum⁹ possum⁹. In libro autē fidelissimo legit⁹ diabolū potuisse etiam

de celo igne immittere: ad sc̄ti viri tm̄ peco-
rum numerum mirabili ⁊ horrēdo impetu
ps̄mēdū: qđ diabolo tribuere nemo fide-
lium fortassis aunderet: nisi sancte scripture
auctoritate legeret. S̄z ille vir dei dono iu-
stus ⁊ fortis ⁊ pie pitus nō ait: Dñs dedit:
diabolus abstulit: s̄ dñs dedit: domin⁹ ab-
stulit: optie sciens diabolu etiaz qđ facere
de istis elemētis poterat: nō tm̄ suo dei: ni-
si dño volente ac pmittente fuisse facturū:
maliciā diaboli: ps̄fidebat: qm̄ q̄s illa in se
pbando vteret: sciebat. In filijs vō diffi-
dentie tanq̄ in suis mācipijs opat: quēad-
modū homies in pecoribus suis: ⁊ illic ta-
men q̄stum dei iusto iudicio finit. S̄z aliđ
est qñ ptās eius: etiam suis sicut ei placet
tractandis maiore ptāte phibet: aliud qñ
ei ptās etiam in eos q̄ ab illo alieni sunt da-
tur. Sicut hō de pecore suo p humano ca-
ptu facit qđ vult: nec sane facit si phibeat
a ptāte maiore. Be alieno aut pecore vt fa-
ciat: expectat sibi ptātes dari ab illo cui⁹ ē.
Ibi ergo ptās que fuerat phibet: hic autē
que nō fuerat tribuit. Que cuz ita sint: si p
angelos malos deus illas plagas influxit
egyptijs: nūqd̄ audebim⁹ dicere: ⁊ aquaz
in sanguinem p eosdem angelos versam:
⁊ ranas p eosdem angelos factas: Quoz
similia etiā magi pharaonis veneficijs su-
is facere potuerūt: vt angeli mali ex vtra-
q̄ pte ps̄listerēt: hinc illos affligētes: inde
fallentes: fm̄ iudiciū ⁊ dispensationē iustif-
simi ⁊ omnipotentissimi dei iuste vtētis etiā
iniquozū malicia nō audeo dicere. Unde
enī sc̄nifices facere magi pharaonis mime-
potuerūt: An qz hoc pmitti: ipi angeli ma-
li non sunt: An quod verius dicendū est:
occulta causa est: ⁊ vires nostre inq̄sitiōis
excedit: Nam si ppter ea p malos angelos
illa deū fecisse putauerim⁹: qz pene inflige-
bantur: nō bñficia ps̄tabant: tanq̄ nemini
deus penas irroget p angelos bonos: s̄z p
illos velut milite celestis carnifices: con-
sequēs erit: vt etiā sodomā p malos ange-
los euersam esse credam⁹: ⁊ malos āgelos
Abraaz ⁊ Loth hospitio suscepisse vide-
antur: quod absit: vt cōtra scripturas ap-
tissimas sentiam⁹. Claret igit̄ ista hoib⁹ fie-
ri p bonos ⁊ malos angelos posse. Quid
aut qñ fieri oporteat me latet: illum vō qui
facit nō latet: ⁊ cui voluerit reuelare: Clerū
tamē q̄stum n̄re intentioni scriptura diuina
moderat: mal⁹ penas irrogari: ⁊ p bonos
angelos sicut sodomitis: ⁊ p malos ange-

los sicut egyptijs legimus: ustos vō cor-
poralib⁹ penis p bonos angelos tempra-
ri ⁊ pbari nō mihi occurrit. Qđ vō ptinet
ad ps̄ntē psalms hui⁹ locū: si ea q̄ mirabili-
ter de creaturis facta sunt: mal⁹ angelis tri-
buere nō audem⁹: habem⁹ qđ eis tribuere
sine dubitationē possim⁹: mortes pecorum:
mortes p̄mituozū: ⁊ illud maxie vñ religa-
ta sunt om̄ia obdurationē cordis illorum:
vt pplm̄ dei nollent dimittere. Hanc enim
iniquissimā ⁊ malignissimā obstinationē
deus cū facere dicit: nō instigando ⁊ inspi-
rando: s̄ deserendo facit: vt illi opent̄ in fi-
lijs diffidētie: qđ deus debite iusteqz pmittit.
Nam ⁊ illud qđ Esaias ppheta dicit:
Dñe ecce tu iratus es: ⁊ nos peccauimus:
ppter ea errauim⁹: ⁊ facti sum⁹ sic imundi
oēs: ea ratiōe intelligit. Precessit enī ali-
quid vnde deus iustissime irat⁹ ab eis suū
lumen auferret: vt in peccata q̄ nulli tergi-
uersione defendi pnt: nō esse peccata: ce-
citas humane mētis offenderet ab itinere
iusticie deuiando ⁊ errando. Et qđ in alio
psalmo scriptum ē de his ipis egyptijs: qđ
de⁹ cōuerterit cor eozū vt odisset pplm̄ ei⁹:
⁊ dolum facerēt in suos eius: bñ creditur
deus fecisse p illos angelos malos: vt etiā
vitiose mentes filiorum infidelitate: p eos
angelos q̄bus eadē amica sunt vitia exci-
tarent in odiū ppli dei: atqz ad terrēdos ⁊
corrigendos bonos illa mirabilia sequerē-
tur. Illa etiā mala morū q̄ his corporalibus
plagis significata eē p̄dixim⁹. Propter qđ
dictū ē: Apertam in pabolis os meū: per
malos angelos exerceri in eos q̄ illis diui-
na equitate subdunt puenientissime credi-
tur. Hec enī cū sit quod ait apls. Tradidit
illos deus in cōcupiscētias cordis eo-
rum: vt faciāt que nō conueniūt: non illic
mali angeli: tanq̄ in materia sui opis ver-
santur ⁊ gaudēt: quibus iustissime subdita
est vitiositas humana: pter eos quos libe-
rat gratia. Et ad hec quis idoneus: Unde
cuz dixisset: Adisit in eos iram indignatio-
nis sue: indignationē ⁊ iram ⁊ tribulatiōz:
immussionē p angelos malos: illud quod
addidit. viam fecit semite ire sue: cui⁹ tan-
dem acies sufficit penetrare: vt itelligat ca-
piatqz sententiā in tanta pfunditate latitā-
tem: Erat enim semita ire dei: que egyptio-
rum impietatez occulta equitate puniret:
s̄ eidē semite viā fecit: vt eos tāqz ex abdi-
tis p malos angelos i manifesta scelera p-
ducēs: i euidētissimos ipios euidētissime

vidicaret. Ab hac parte malorum angelorum non liberat homines nisi gratia dei: de qua dicit apostolus. Qui eruit nos de parte tenebrarum: et transtulit in regnum filii claritatis sue: cuius rei proplus iste figuram gerebat cum esset eruitus de parte egyptiorum: et translatus in regnum terre promissionis fluentis lac et mel: quod suavitatem significat gratie. Sequitur ergo post commemorationem plagarum egyptiorum psalmus et dicitur. **Et abstulit sicut oves populum suum: et perduxit eos tanquam gregem in deserto. Et deduxit eos in spe et non timuerunt: et inimicos eorum operuit mare.** Tanto fit melius quanto interius: ubi eruditi de parte tenebrarum in regno dei mente transferuntur: et secundum pascha spiritualia efficiuntur oves dei ambulantes in hoc seculo velut in deserto: quoniam nemini est fides nostra conspicua. Unde dicit apostolus: Vita vestra abscondita est cum christo in deo. Reducimur autem in spe: quoniam in spe salvi facti sumus: nec timere debemus. Si enim deus pro nobis: quis contra nos? Et inimicos nostros operuit mare: Aboleuit in baptismo remissio peccatorum. Beinde sequitur. **Et induxit eos in montem sanctificationis sue: Quantomagis in sanctam ecclesiam. A monte quem acquisiuit dextera eius.** Quanto est ecclesia sublimior quam acquisiuit dextera eius. de quo dictum est: Et brachium domini cui reuelatum est: Et eiecit a facie eorum gentes: Et a facie fidelium suorum. Nam quodammodo gentes sunt gentium errorum maligni spiritus. **Et forte diuisit eis terram in fuculo distributionis.** Et in nobis omnia operatur vnus atque idem spiritus: diuidens propria vniciusque putat vult. **Et habitare fecit in tabernaculis eorum: tribus israel.** In tabernaculis inquam gentium habitare fecit tribus israel: quod spiritualiter sic melius desiderandum puto: vt in celesti gloria vestri peccantes angeli eieci sunt: nos pro christi gratiam subleuemur. Illa enim generatio praua et amaricans: quoniam istis beneficiis corporalibus imponebat tunicam vetustatis. **Septauerunt adhuc et exacerbauerunt deum excelsum: et testimonia eius non custodierunt. Et auerterunt se et non hauerunt pactum: quemadmodum pres eorum.** Pacto enim quodammodo placito dixerunt. **Ora que locutus est dominus deus noster: faciemus et audiemus.** Notandum sane quod ait: Quemadmodum patres eorum: cum pro totum psalmi textum tanquam de hominibus eisdem loqui vide-

Alia lra
† in

Alia lra
† Et
non habet

retur: Apparet tamen nunc de illis dici: qui iam erant in terra promissionis: et patres eorum dictos qui in heremo amaricauerunt. **Conuersi sunt: inquit: in arcum prauum.** Vel sicut alij codices habent. **In arcum prauum uersum.** Quid autem hoc sit: in eo quod sequitur magis apparet ubi ait. **Et in ira ceciderunt eum in collibus suis.** In idolatriam eos peruisisse significat. Arcus ergo prauus est: non pro nomine domini: sed pro nomine domini: quod dixit eidem populo: Non erunt tibi dii alij preter me. Per arcum autem significat animi intentionem. Hoc ipsum denique psalmus plenius exprimens. **Et in sculptilibus suis: inquit: ad emulationem eum peruocauerunt.** **Audiuit deus et spreuit.** Id est aduertit et vindicauit. **Et ad nihilum redegit nimis israel.** Deo quippe spernente quod remanserunt: qui deo adiuuante fuerunt quod fuerunt. Nimirum autem rem istam gestam commemorat: quoniam victi sunt ab allopholis tempe heli sacerdotis: et arca domini capta est: et magna strage vastati sunt. Hoc est quod dicit. **Et reppulit tabernaculum sylo: tabernaculum suum ubi habitauit in hominibus.** Eleganter exposuit quare reppulerit tabernaculum suum cum ait: **Ubi habitauit in hominibus.** Cum enim digni non essent in quibus habitaret: cur non repelleret tabernaculum quod utique propter se non instituerat: sed propter ipsos quos iam iudicabit indignos in quibus habitaret. **Et tradidit in captiuitatem virtutem eorum: et pulchritudinem eorum in manum inimici.** **Ipse arcam vestri sibi videbant inuicti: et vnde sibi plaudebant virtutem et pulchritudinem eorum dicit: Benignus et postea male uiuentes: et de templo domini glorianter terret per prophetam dicens. Videte quid feci sylo: ubi erat tabernaculum meum.** **Et conclusit in gladio populum suum: et hereditate sua spreuit.** **Iuvenes eorum comedit ignis: Id est ira.** **Et uirgines eorum non sunt lamentate.** Quia neque hoc vacabat in hostili metu. **Sacerdotes eorum in gladio ceciderunt: et vidue eorum non plorabant.** **Leciderunt enim in gladio filij heli: quorum vnus vxor viduata: et mox in partu mortua: propter eandem perturbationem plangere non potuit onere funeris.** **Excitatus est tanquam dormiens dominus.** Videtur enim dormire: quando populum suum dat in manum eorum quos odit: ubi eis dicitur: ubi est deus tuus?

Alia lra
non habet

Alia lra
tvalde

Alia lra
† Et

Excitatus est ergo tanq̄ dormiēs domin⁹.
 Tanq̄ potens crapulatus a vino.
 Nullus hoc de deo dicere auderet: nisi spi-
 ritus ei⁹. Dixit enī: sicut videt impijs insul-
 tantib⁹: q̄ velut ebrius diu dormitat q̄ nō
 tam cito: q̄ putant homib⁹ subuenit. Et
 percussit inimicos suos i posteriora:
 Illos vtiq̄ qui gaudebāt q̄ arcam ei⁹ ca-
 ptiuare potuerūt. Percussi enī sunt in sedi-
 bus suis: qd̄ eius pene signū nubi videtur
 qua quisq̄ cruciabit si in posteriora respe-
 xerit: que sicut apostol⁹ estimare debet vt
 stercora. Qui sic suscipiūt testamentū dei:
 vt veteri vanitate nō se exuant: similes ho-
 stibus ppli eius: qui arcā testamēti captiua
 tā iuxta sua idola posuerūt: z illa quidē ve-
 tera etiā illis nolentibus cadunt: qz omnis
 caro fenū: z claritas homis vt flos feni. Fe-
 nū aruit: flos decidit: arca dñi manet ieter-
 nū: secretum sez testamenti regnum celozū
 vbi est eternū verbū dei. Sed illi qui poste-
 riora dilexerūt: ex ipis iustissime cruciabu-
 tur. **Opprobriū sempiternū dedit
 illis. Et reppulit tabernaculum
 Joseph: z tribū effrem nō elegit.**
 Et elegit tribum Juda: nō dixit
 reppulit tabernaculū Ruben: qui fuit pri-
 mogenitus Jacob: nec eos qui sequūtur z
 Judā nascendo precedūt: vt illis repulsis
 z nō electis: tribus iuda eligeretur. **Pote-
 rat enī merito dici illos repulsos: quia z in
 benedictione Jacob qua filios suos bene-
 dixit peccata eoz cōmemorans grauiter
 detestatur: q̄uis in eis tribus leui sacerdo-
 talis tribus esse meruit vnde etiā Moyses
 fuit. Nec dixit reppulit tabnaculū Benia-
 min vlt tribū Beniamī nō elegit: ex q̄ rex eē
 tā ceperat: nā inde elect⁹ fuerat Saul. Vñ
 ex ipsa vicinitate tēporis: q̄n ille repulsus
 est: atq̄ reprobatus: z Baud elect⁹ cōue-
 niēter posset hoc dici: nec tamē dictū est: sz
 eos potissimū nominauit: qui clarioribus
 meritis videbātur excellere. Nam Joseph
 paut i egypto patrē z fratres suos: z impie
 venditus: merito pietatis: castitatis: sapiē-
 tie: iustissime sublimatus est: z Effrem ma-
 iori fratri aui sui Jacob benedictiōe prela-
 tus est: et tamē deus reppulit tabernaculū
 Joseph z tribū Effrem nō elegit. Ubi per
 hec preclari meriti nomina: quid aliud: q̄
 vniuersū populū illū vetusta cupiditate a
 dño terrena premia requirētē: repulsū z re-
 probatū intelligim⁹. Electā aut tribum Ju-
 da: nō p meritis ipi⁹ Jude. Longe quippe**

maiora sunt merita Joseph: sed p tribū Ju-
 da: q̄n inde extitit christus fm carnem no-
 uum populū christi illi populo veteri pla-
 tum scriptura testat: Aperiente domino in
 parabolis os suū. Nam vide etiā qd̄ sequit.
**Montē syon quem dilexit. Ecclesiā
 chasti melius intelligim⁹: nō ppter p̄sentis
 temporis beneficia carnalia deū colentes:
 sed futura et eterna p̄mia oculis fidei lon-
 specularē. Nam z syon speculatio interp̄-
 tat. Beni⁹ sequit. Et edificauit sic
 unicoriorū sanctificatioes suā: Uel
 sic quidā interp̄tes v̄bū nouū fecerūt. Sā-
 ctificiū suū. Unicorij recte intelligim⁹:
 quozū firma spes i vnū illud erigit: de quo
 dicit alius psalm⁹. Unā petij a dño hāc re-
 quirā. Sanctificiū vō dei est fm aplm̄ Ipe-
 trū: itellecta plebs sancta z regale sacerdo-
 tiū. Qd̄ vō sequit. In terra quā fun-
 dauit i eternū. Quod habet greci co-
 dices eis̄ τὸν αἰῶνα: vtrū in eternū an in
 seculū dicat: a nobis in latinoz̄ interpretū
 potestate est: quoniā vtrūq̄ significat: et iō
 in latinis codicibus illud i alijs: in alijs il-
 lud inuenit. Habent aliqui etiā pluraliter:
 id est in secula: qd̄ in grecis quos habuim⁹
 nō inuenimus. Quis vō fidelium dubitet
 ecclesiā etiā in alijs abeūtib⁹: alijs veniēti-
 bus ex hac vita mortaliter transit: tñ ineter-
 num esse fundataz. **Et elegit Baud
 seruū suū: Tribū ergo Juda ppter Ba-
 uid: Baud aut ppter christū. Tribū igit
 Juda ppter christū: quo transeūte clama-
 uerunt ceci: Miserere nobis fili Baud: et
 p̄tinuo misericordia eius lumē receperūt:
 quia verum erat quod clamauerunt. Hoc
 igit non trāseunter dicit: sed attente cōmē-
 dat apostol⁹ scribens ad Timotheū. Me-
 mor esto christū Iesum resurrexisse a mor-
 tuis ex semine Baud fm euangelū meū:
 in quo laboro vsq̄ ad vincula tanq̄ male-
 faciens: sed sermo dei non est alligat⁹. Ipe
 itaq̄ saluator fm carnem factus ex semine
 Baud: figurat in hoc loco nomine Ba-
 uid: Apiente domino in parabolis os suū.
 Nec moueat quod cū dixisset: Elegit Ba-
 uid: quo nomine christū significauit: addi-
 dit seruū suum: nō filium suum. Immo vō
 hinc agnoscamus: non patri coeternā vni-
 geniti substantiā: sed formaz serui susceptā
 ex semine Baud. **Et sustulit eū de gre-
 gibus ouium: z de postferantes ac-
 cepit eum. Pascere Jacob seruū
 suū: z israel hereditatē suam. Ille******

Alia lra.
 † unicorinū.

Alia lra.
 † in secula.

Alia lra.
 † Efram.
 † Sed.

R

quidem David ex cuius semine caro christi est: ab officio pastoralis pecorum ad hominum regnum translatus est. Noster autem David ipse Iesus ab hominibus ad homines a iudeis ad gentes: tamen secundum parabolam ab ovibus ad oves allatus atque translatus est. Non sunt enim modo in terra illa ecclesie Iudee in christo: que fuerunt circumcisorum recenti passione: et resurrectione domini nostri: de quibus dicit apostolus: Eram autem ignotus facie ecclesiis Iudee que sunt in christo: tamen autem audiebant: quia is qui aliquando nos persequabatur. nunc euangelizat fidem quam aliquando vastabat: et in me magnificabant dominum. Jam hinc ille ecclesie transierunt populorum circumcisorum: ac per hoc in Iudea que modo in terra est: non est modo christus: ablatum est inde nunc gentium greges pascit. Sane de post fetantes iude acceptus est. Ille quippe priores fuerunt tales. *De* qualibus dicitur in cantico canticorum: *Uni* ecclesie que constat ex multis: id est uni gregi cuius membra sunt multi greges. *De* talibus ergo ei dicit: *Bentes* tui: id est per quos loqueris: vel per quos in corpus tuum velut manducando ceteros trajicis: hoc itaque significantes dentes tui: sicut grex detonsarum ascendentes de lauachro: que omnes geminos creant et sterilis non est in eis. *De* postuerunt enim tunc velut vellera: onera seculi: quando ante pedes apostolorum venditarum rerum suarum precia posuerunt: ascendentes de lauachro illo: de quo eos admonet apostolus *Petrus*: sollicitos quod christi sanguinem fuderint: et dicit: *Agite* penitentiam et baptizetur unusquisque vestrum in nomine domini nostri Iesu christi: et dimittentur vobis peccata vestra. *De* geminos autem creauerunt: opera scilicet duorum preceptorum gemine caritatis: dilectionis dei: et dilectionis proximi: unde sterilis non erat in eis. *De* post has oves fetantes David noster acceptus: nunc alios greges pascit in gentibus: et ipsos Jacob et Israel. Sic enim dictum est: *Pascere* Jacob seruum suum: et israel hereditatem suam. Non enim: quia ex gentibus sunt iste oves: ideo ab illo semine alienate sunt: quod est Jacob et Israel. *Semen* est enim Abrae: semen promissionis: de quo ei dominus dixit: *In* Isaac vocaui tibi semen. *Quod* exponens apostolus: *Non* inquit filii carnis: sed filii promissionis deputantur in semine. *Ex* gentibus enim erant fideles quibus dicebat: *Si* autem

vos christi: ergo Abrae semen estis et secundum me repromissionem heredes. *Ad* vero ait: *Jacob* seruum suum: et israel hereditatem suam: more suo scriptura repetuit eandem sententiam: nisi forte quispiam sic distinguere velit: ut *in* tempore Jacob seruiat: tunc sit autem eterna hereditas dei: quando videbit deum facie ad faciem: unde israel nomen accepit. *Et* *pauit* eos: inquit: *in* innocentia cordis sui: *Quid* illo innocentius: qui vllum peccatum: non solum a quo vinceret: sed etiam quod vinceret non habebat: *Et* *in* intellectu manuum suarum deduxit eos. *Vel* sicut aliqui codices habent: *In* intellectibus manuum suarum. *Alius* putaret ita congruentius potuisse dici: *In* innocentia manuum et intellectu cordis. *Hic* autem qui magis quam alio quod loqueretur sciebat: cordi maluit adiungere innocentiam et manibus intelligentiam. *Illud* propterea quantum existimo: quia multi sibi videntur innocentes: qui non faciunt mala cum timent ne patientur si fecerint: vellunt autem facere si impune potuissent. *Tales* videri possent habere innocentiam manuum: non tamen cordis. *Et* quod tandem aut qualis est ista innocentia: si cordis non est: ubi homo factus est ad imaginem dei: *Quod* vero ait: *in* intellectu vel intelligentia manuum suarum deduxit eos: videtur mihi esse dixisse ipse intelligentiam quam fecit in credentibus: ideo manuum suarum. *Facere* quippe ad manus pertinet: sed sicut possunt intelligi manus dei: quod et christus sic homo: ut etiam deus. *Hoc* certe et ille David de cuius est iste semine facere non poterat in populo: cui sicut homo regnabat: sed ille hoc facit: cui recte anima fidelis dicere potest: intellige me facito: et perscrutabor legem tuam. *Proinde* ne ab illo erremus: dum de nostra velut ex nobis sit intelligentia: fidimus eius manibus nos credendo subdamus. *Ipsa* in nobis eam faciat: ut intelligentia manuum suarum nos deducat: erutos ab errore eorum producat ubi iam non possumus errare. *Hic* est fructus populi dei: attendente legem dei: et inclinatis aurem suam in verba oris eius: ut dirigat in eo cor suum: et sit cum illo creditus spiritus eius: ne imutetur in generatione pravam et amaricantem: sed his omnibus sibi annunciat: non solum ad presentem vitam: verum etiam ad eternam: nec tamen ad recipienda bonorum operum premia: sed etiam in ipsa bona opera facienda ponat in deo spem suam.

Explicit Tractatus de ps. LXXVII.